

Apel
Sejmiku Województwa Opolskiego
w sprawie sytuacji w ochronie zdrowia psychicznego

Sejmik Województwa Opolskiego w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców regionu, w związku z trudną sytuacją finansową podmiotów leczniczych ochrony zdrowia psychicznego oraz w związku z narastającym kryzysem kadrowym - deficytem lekarzy psychiatrów, wnosi o podjęcie koniecznych działań mających na celu:

- 1) urealnienie - poprzez zwiększenie - wyceny świadczeń zdrowotnych kontraktowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień,
- 2) bezpieczne dla pacjentów oraz dla jakości i ciągłości realizacji świadczeń zdrowotnych w opiece psychiatrycznej i leczeniu uzależnień zmniejszenie minimalnych norm zatrudnienia lekarzy psychiatrów,
- 3) uelastycznienie norm zatrudnienia farmaceutów w placówkach realizujących świadczenia zdrowotne w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień kontraktowane przez NFZ,
- 4) zwiększenie płac psychoterapeutów w podmiotach leczenia uzależnień,
- 5) dostosowanie wprowadzanych obecnie reform ochrony zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień do dostępnych w regionach zasobów kadrowych i finansowych,
- 6) ustanowienie przepisów wprowadzających obowiązek, adekwatnego do potrzeb, zatrudnienia psychologa w każdej szkole wraz z zabezpieczeniem dodatkowych środków finansowych dla szkół na ten cel.

Świadczenia realizowane w izbach przyjęć i w części oddziałów psychiatrycznych w podmiotach leczniczych ochrony zdrowia psychicznego Samorządu Województwa Opolskiego, są kontraktowane poniżej kosztów ich realizacji. Przekłada się to na pogarszającą się z roku na rok sytuację finansową tych podmiotów i stanowi ryzyko dla ich dalszego funkcjonowania.

Zgodnie z danymi zawartymi w mapach potrzeb zdrowotnych, w województwie opolskim w 2019 r. było 51,9% lekarzy psychiatrów w wieku przedemerytalnym i emerytalnym, jednocześnie w trakcie szkolenia specjalizacyjnego w tej dziedzinie

medycyny w województwie opolskim było 7 osób (w 2021 r. już tylko 5 osób). Wynika z tego, że w najbliższych latach nie można liczyć na zastępowalność pokoleniową w grupie lekarzy psychiatrów, więc deficyt kadrowy będzie się pogłębiał. Stanowi to zagrożenie dla obecnego funkcjonowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej i leczenia uzależnień, a także dla wprowadzanych reform w tym obszarze.

Wprowadzone ustawą o zawodzie farmaceuty sztywne i wysokie normy zatrudniania farmaceutów, wymuszają zatrudnienie w podmiotach opieki zdrowotnej dodatkowych specjalistów, dla których trudno będzie znaleźć zajęcie i których nie ma na rynku pracy.

Specjaliści psychoterapii uzależnień są najniżej opłacaną grupą zawodową w leczeniu uzależnień. Ich płace są niższe nie tylko od płac lekarzy, ale także od płac pielęgniarek. Tymczasem to na pracy specjalistów psychoterapii uzależnień opiera się głównie proces terapeutyczny w leczeniu uzależnień, od ich pracy zależy przede wszystkim skuteczność terapii.

Jedną z kluczowych kwestii dla powodzenia wprowadzanych obecnie lub planowanych reform ochrony zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień jest ich dostosowanie do dostępnych w regionach zasobów kadrowych i finansowych. By było to możliwe, potrzebne jest przeprowadzenie analiz i badań dotyczących istniejących zasobów oraz zasobów potrzebnych do dobrego funkcjonowania reformowanej psychiatrycznej opieki zdrowotnej i leczenia uzależnień. Uzyskane rezultaty analiz i badań pozwoliłyby określić m.in. odpowiednie normy zatrudnienia oraz zasady funkcjonowania i finansowania podmiotów w reformowanej psychiatrycznej opiece zdrowotnej i leczeniu uzależnień.

Według dostępnych informacji spory odsetek uczniów nie ma dostępu do psychologa w szkole lub dostęp ten jest ograniczony. Wobec narastających problemów związanych ze zdrowiem psychicznym młodych ludzi, bardzo ważne jest by dostęp do pomocy psychologicznej zapewniony był przez organy prowadzące szkoły obligatoryjnie i adekwatnie do potrzeb. Proponowane rozwiązanie wespół z reformą psychiatrycznej opieki zdrowotnej dzieci i młodzieży, stanowiąc istotne wsparcie i uzupełnienie dla funkcjonowania ośrodków pierwszego poziomu referencyjnego psychiatrii dzieci i młodzieży.

Samorządy województw są naturalnym partnerem przy planowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć dotyczących reformowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej i leczenia uzależnień. Samorząd Województwa Opolskiego – podobnie jak samorządy innych województw - jest otwarty na dialog i gotowy na współpracę

w zakresie reformowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej i leczenia uzależnień. Dialog i współpraca ze stroną ministerialną, to dla nas jeden z warunków powodzenia reform w obszarze ochrony zdrowia psychicznego.

Bez podjęcia wspólnych działań ze stroną ministerialną Samorząd Województwa Opolskiego – podobnie jak pozostałe samorządy województw – nie będzie w stanie przeciwdziałać narastającym destrukcyjnym procesom w psychiatrycznej opiece zdrowotnej, które ze względu na swój charakter i moc już teraz zagrażają pomyślnej realizacji reform w obszarze ochrony zdrowia psychicznego.

Bardzo liczymy na szybkie podjęcie - wraz ze stroną ministerialną oraz Narodowym Funduszem Zdrowia - konstruktywnych i skutecznych działań prowadzących do przezwyciężenia narastającego kryzysu w psychiatrycznej opiece zdrowotnej.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2020 r. poz.1668 z późn.zm.) do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami i statutem województwa do kompetencji sejmiku województwa. Natomiast zgodnie z § 20 ust. 1 Statutu Województwa Opolskiego (Dziennik Urzędowy Woj. Opolskiego z 2019 r., poz.3881 z późn. zm.), Sejmik Województwa Opolskiego w sprawach ogólnospołecznych może uchwalać apele.

W obszarze psychiatrycznej opieki zdrowotnej zachodzą negatywne procesy związane między innymi z deficytami kadrowymi dotyczącymi lekarzy psychiatrów, pielęgniarek i psychologów klinicznych, a także ze zbyt niską wyceną świadczeń zdrowotnych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Ponadto zapisy proponowane wcześniej w ministerialnych dokumentach dotyczących deinstytucjonalizacji w obszarze zdrowia psychicznego mogą de facto stanowić zagrożenie dla funkcjonowania psychiatrycznej opieki zdrowotnej – jeżeli nie zostaną uwzględnione konstruktywne rozwiązania kwestii kadrowych i finansowych. Potrzebne jest zapewnienie adekwatnego do potrzeb dostępu do psychologa w każdej szkole dla wymagających pomocy i wsparcia uczennic i uczniów.

Wszystkie powyższe uwarunkowania uzasadniają wystosowanie przedmiotowego apelu przez Sejmik Województwa Opolskiego.